

A XIII. kerület felszabadulási ünnepe

Budapest egyik legnagyobb munkáskerületének, a XIII. kerületnek dolgozói pénteken este a Néphadsereg Színházában ünnepelték meg felszabadulásuk 10. évfordulóját.

Az ünnepség elnökségében helyet foglalt Vég Béla, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének titkára, Kovács István, az MDP Budapesti Pártbizottságának első titkára, Kádár János, a XIII. kerületi pártbizottság első titkára, Janza Károly altábornagy, honvédelmi miniszter-helyettes, Vig Pál, a XIII. kerületi tanács végrehajtó bizottságának elnöke, Horváth Vince, a Hazafias Népfront budapesti bizottságának titkára, Vári Pál, a szocialista munka hőse, Vedres Márk Kossuth-díjas szobrászművész, Keylwerth Vilmos Kossuth-díjas mérnök és a kerület több élenjáró dolgozója. Az elnökség soraiban volt V. Ny. Kélin, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének attaséja. Az elnökség tagja volt N. I. Zabelkin, a Szovjetunió Hőse,

aki részt vett a Magyarország felszabadításáért vívott harcokban.

A magyar és a szovjet himnusz elhangzása után Paál József főmérnök, a kerületi népfrentbizottság elnöke nyitotta meg az ünnepséget. Megnyitó szavai után az ünnepség résztvevői felállással adóztak a felszabadító harcokban elesett szovjet hősök emlékének. A tiszteletadás után Janoczkai Jánosné, a XIII. kerületi pártbizottság tagja, a kerületi MNDSZ-szervezet elnöke mondott ünnepi beszédet.

Az ünnepi beszéd után tíz 1945. január 14-én született úttörő köszöntötte az elnökségben helyet foglaló szovjet vendégeket.

Ezután az ünnepség résztvevői táviratot küldtek a Szovjetunió magyarországi nagykövetségének, amelyben kéri, tolmácsolja a Szovjetunió kormányának, a kommunizmust építő szovjet népek nagy családjának a kerület dolgozóinak szeretetét, soha el nem múló háláját.

Emléktáblát lepleztek le a vígszínházi esata 10. évfordulóján

Tíz évvel ezelőtt szabadították fel a szovjet hadsereg katonái az egykori Vígszínház környékét. A felszabadító harcok szovjet hőseinek emlékére márványtáblát helyeztek el a Magyar Néphadsereg Színházának falán. Az emléktáblát pénteken este leplezték le. Az ünnepi beszédet Illés Béla Kossuth-díjas író, a vígszínházi esata egyik résztvevője és krónikása mondta.

— Két ütközetet vívott a a szovjet hadsereg a Vígszínház környékén — mondta.

— Az elsőt január 14-én, amely szerves része volt a város felszabadításáért folyó harcoknak. Ez a harc semmiben sem tér el más városokért folytatott harctól, mint abban, amiben a szovjet hadsereg egész stratégiája és taktikája eltért a haditörténelemben minden város ostromától, abban, hogy nem alkalmazta a nehéz, az egész városnegyedeket elpusztító tüzérséget, hanem negyedről negyedre, házról házra harcolt. Ezzel óriási véráldozatokat hozott, de megmentette száz- és százezer a pincékbe szorult, a felszabadításra váró budapesti ember életét. A szovjet hadsereg felszabadította s a szívével hódította meg ezt a várost. Sokkal több téglalakú, barna kenyeret osztottunk szét egy óra alatt, mint ahány ágyúgolyódt kilőttünk egy hét alatt — mondta.

— A második ütközet január 18-án játszódott le. Miután Pest felszabadult, a Körutat taktikai okokból ki kellett üríteni, mert a németek Budáról belőhették. Katonai csoportok csak a mellékutcákban voltak, amelyek fedezték a házakat. Egy német SS-zászlóalj a Ritz-szálló pincéjében húzódott meg még akkor is, amikor Pestet a vörös hadsereg már felszabadította. Január 18-án délelőtt váratlanul kijöttek a Szent István körútra. A védtelenül álló Nyugati pályaudvar felé törtek. Ha sikerül megszállniok a Nyugati pályaudvart, akkor néhány nappal meghosszabbodik a Pestért folytatott küzdelem. Ha sikerül megszállniok a Nyugati pályaudvart, akkor meg kell szólalniok azoknak az ágyúknak, amelyek egész városnegyedeket pusztítanak el

és amelyek száz- és százezer ember halálát jelenthették volna.

— A krónikaíró, aki nem ismeri a szovjet embert, azt mondaná, hogy véletlenség történt. Aki ismeri, az tudja, hogy törvényszerűség. Apró, három-öt emberből álló járőrökből másfél perc alatt egy kis hadsereg verődött össze: 70—75 ember és azok elfoglalták a Vígszínház előtti úttestet, a szemben levő utca sarkától a színház akkori feljárójáig, ahol néhány szobor hevert. Ezek mögött találtunk fedezéket. Egy oldalról egy zászlóalj, a másik oldalról ennek tizede, vagy 70 ember. Másfél órán keresztül folyt a harc azért, hogy ne tudják a németek visszafoglalni a Nyugati pályaudvart, hogy ne hosszabbodjék meg Budapest szenvedése. Másfél óra múlva a Ferdinánd-hídtól megérkezett a kievi háziezred egy zászlóalja és véget vetett az ütközetnek, véget vetett a német SS-zászlóaljnak is.

— Ebben a harcban is megnyilvánult a szovjet hadsereg erkölcsi fölénye, amely a szovjet ember legerősebb fegyvere. A tanulság az: ahogy a múltban ez az erkölcsi fölény győzött, úgy ez az erkölcsi fölény biztos támasza, a legbiztosabb fegyvere társadalmi létünknek, országunknak, népünknek és a békének.

— Örök dicsőségül szolgáljon ez az emléktábla azoknak a hősöknek, akik itt estek el a Vígszínház előtt a Szovjetunió becsületéért, Budapest és a magyar nép szabadságáért. Örök jelképe legyen a szovjet és a magyar nép barátságának, örök jelképe erőnknek és hitünknek. Erőnknek, amellyel jövőnket építjük, hitünknek, amellyel visszavérünk minden kishitűséget, gonosztságot, gáncsvetést és támadást — mondta befejezésül Illés Béla.

Ezután a Népművelési Minisztérium, a Művészeti Dolgozók Szakszervezete, a Néphadsereg Színház, a XIII. kerületi pártbizottság, a kerületi tanács végrehajtó bizottsága, a Nemzeti Színház, az Operaház, a Színház- és Filmművészeti Szövetség képviselői koszorúkat helyeztek el az emléktáblán.